

Brandveiligheid in de zorgsector. Zorgwekkend?

'Brandschade in ziekenhuizen explosief gestegen' kopt NRC medio november 2008. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek waren er in 2007 liefst 882 branden in zorginstellingen, in 2008 zelfs 1100! Al eerder tekende zich een toename af: uit de Brandveiligheidsvisie Gezondheidszorg blijkt dat in Nederlandse verpleeghuizen in de periode 2003-2004 jaarlijks gemiddeld 87 branden in woonkamers/-dagverblijven ontstonden, tegenover gemiddeld 'slechts' 11 in het tijdvak 1984-1992. Wat betreft verzorgingshuizen steeg bij eenzelfde vergelijking het gemiddeld aantal keuken- en kantinebranden van 28,7 naar 129,5 per jaar. In deze Factsheet dragen we meer feiten en cijfers aan over brandveiligheid in ziekenhuizen en verzorgings- en verpleeghuizen. Die data maken duidelijk dat er in de gezondheidssector nog veel valt te verbeteren aan de brandbeveiliging.

Hoe is de brandveiligheid geregeld?

Volgens de brandweer is brandveiligheid 'een toestand van acceptabel risico met betrekking tot het uitbreken en de gevolgen van brand ...' Maar wat is 'acceptabel'? Absolute veiligheid kan niet worden gewaarborgd, wél kunnen door bouwkundige (brandmuren), technische (zelfsluitende branddeuren), personele (bezetting per afdeling) en organisatorische (ontruimingsplannen) voorzieningen de risico's worden ingedamd. Bij de bepaling of een (zorg)gebouw brandveilig is, hanteert de brandweer de eisen uit het Bouwbesluit en (sinds 1 oktober 2008) het Gebruiksbesluit.

Beide laten interpretatieverschillen toe: wat in de ene gemeente wordt toegestaan, is in de andere gemeente verboden. Dit werkt, zacht gezegd, niet in het voordeel van de brandveiligheid.

Zorg in Nederland

In 2005 telden de circa 140 Nederlandse ziekenhuizen samen ruim 272.000 medewerkers bij een totale capaciteit van bijna 55.500 bedden. In de ruim 1400 verzorgings- en meer dan 360 verpleeghuizen werkten dat jaar ruim 125.000 personen die zorg verleenden aan meer dan 150.000 bewoners.

Bron: CBS

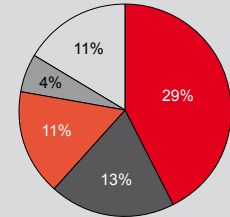
Branden met dodelijke slachtoffers

datum	plaats	inrichting	aantal doden
27-10-1970	Delfzijl	psychiatrische inrichting	12
02-02-1971	Rolde	verpleeghuis	13
23-02-1979	Breda	bejaardenpension	7
13-07-1982	Zeist	psychiatrische inrichting	6
14-02-1991	Maastricht	GGZ-instelling	3
05-01-1993	Boxtel	verpleeghuis	1
28-09-2006	Almelo	ziekenhuis	1
13-03-2009	Delft	verpleeghuis	1

Bron: Brandveiligheidsvisie Gezondheidszorg

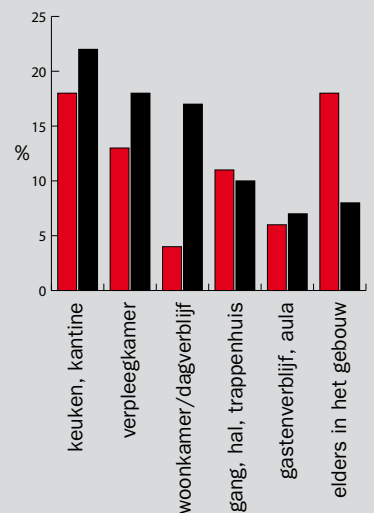
Voornaamste oorzaken

Bij branden in zorginstellingen komen vijf hoofdoorzaken naar voren:

- brandstichting (29%)
- ondeskundig handelen (13%)
- onvoorzichtigheid bij roken (11%)
- spelen met vuur (4%)
- defect, technische storing (11%)

Waar begint de brand?

- ziekenhuizen
- verpleeghuizen

Een aanzienlijk deel van de branden begint in de directe nabijheid van de bewoners/patiënten, in verpleegkamer of woonkamer/-dagverblijf. Meer dan waar ook is het hier belangrijk dat er zo snel mogelijk gelust wordt.

Bron: Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid

Wel of geen sprinklers in de zorg?

Over sprinklers bestaan nog steeds vooroordelen, ook in de zorgsector. De voornaamste komen hier aan de orde. Ze worden ontzenuwd met harde, controleerbare feiten.

“Een sprinklerinstallatie kan niet voorkomen dat er brandschade ontstaat.”

Sprinklers zorgen dat een beginnend brandje niet kan uitgroeien tot een groot vuur. Vaak blussen ze zelfs het brandje. Brandschade blijft dus tot een minimum beperkt. En, wat veel zwaarder weegt, in gebouwen met sprinklers in Nederland heeft brand nooit dodelijke slachtoffers geëist.

“Brand is een kwestie van domme pech.”

Een gecertificeerd sprinklersysteem reageert met meer dan 99% zekerheid op een beginnende brand. Zo wordt ‘pech’ nagenoeg volledig uitgebannen.

Brand in de zorg

	totaal aantal branden	met schade	schadebedrag (€)
2006	882	357	6.199.000
2007	1.100	417	84.797.000

Opvallend is de stijging van het aantal branden in 2007 ten opzichte van 2006. Bij vergelijking van de schadebedragen is het woord ‘dramatisch’ op zijn plaats. Bron: CBS

“Bij iedere storing loop je het risico dat sprinklers afgaan.”

De kans dat een sprinkler ten onrechte afgaat is 1 op de 14 miljoen. De kans op de jackpot in de Lotto is groter.

“Wij hebben gekozen voor rookmelders met een directe verbinding met de brandweer.”

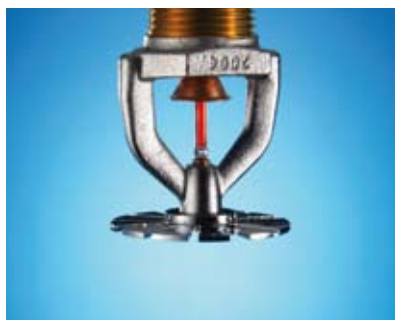
De brandweer in Nederland is snel. Gemiddeld zijn ze binnen 8 minuten ter plekke. Zelfs in die tijd kan een brand al veel schade hebben aangericht. Sprinklers komen meteen op het moment van brandmelding in actie.

“Een sprinklerinstallatie betekent een gigantische investering.”

De financiële gevolgen van een brand zijn vele malen groter dan de kosten van een sprinklerinstallatie. Zo'n systeem kost tussen de 75 en 150 euro per m², dat is minder dan de helft van de kosten voor vloerbedekking.

Jaarlijks brand in elke vijfde instelling

De zorg kampt bij een brand met een extra probleem: bedlegerige patiënten kunnen het gebouw niet op eigen kracht verlaten. Dat is zorgwekkend, zeker als we weten dat jaarlijks in elke vijfde instelling brand ontstaat. En het is een extra argument voor installatie van sprinklers die meteen blussen.

Waarom sprinklers in de zorg?

- met name bij een gereduceerde nachtbezetting wordt het voor de verpleegkundigen bijna onmogelijk om bij brand én te alarmeren én te evacueren én te blussen
- in plaats van zelfsluitende deuren die door sommige bewoners moeilijk te openen zijn
- uit kosten oogpunt, vanaf een bepaald oppervlak
- meer ontwerpmogelijkheden voor architecten (multifunctionaliteit).

Meer informatie over brandbeveiliging en sprinklers vindt u op www.sprinkler.nl
VSI is onderdeel van NOVB

Feit 1

Uit onderzoek van het College Bouw Zorginstellingen blijkt dat slechts 10% van de ziekenhuizen geheel voldoet aan de brandveiligheidseisen: vaak zijn brandwerende doorvoeringen beschadigd of ontbreken brandwerende scheidingsconstructies.

Feit 2

Bij de brand in een OK van het Twenteborg Ziekenhuis in Almelo in september 2006 kwam één patiënte om; alle 10 OK's liepen schade op: ze waren niet gescheiden door brandwerende muren.

Feit 3

Volgens onderzoek van Brandtechnisch Bureau Nederland in november 2007 is de kans dat er brand uitbreekt in een ziekenhuis reëel; tijdens bouwwerkzaamheden is die kans nog groter.

Feit 4

Tot 2006 leden Nederlandse ziekenhuizen door brandschade jaarlijks samen een schade van zo'n 1 miljoen euro. In 2006 en 2007 samen was dat ruim 90 miljoen euro!

Feit 5

Bij een brand in het VU ziekenhuis in Amsterdam op 26 mei 2007 gingen acht operatiezalen met dure apparatuur verloren. Doordat de ruimten pas na maanden weer konden worden gebruikt, had het ziekenhuis met verminderde operatiecapaciteit te kampen.

Hogeweg 39A
5301 LJ Zaltbommel
Telefoon 0418 510828
E-mail info.vsi@novb.nl
www.sprinkler.nl

VSI VERENIGDE
SPRINKLER
INSTALLATEURS